

לבריאות והצלחת

שמואל בן זכריה וקלרה אידל. מרים בת יהושע ומרתא פתחיה בן יאיר וחנה. חגית בת שמואל ומרים וילדיהם דרור הלל ואשר יש' עודד בן שמואל ומרים. מעין בת אפרים ואורלי וילדיהם ידידיה רננה שירה אמונה רועי בן משה ושרה. תמר בת שמואל ומרים לרפואת חיים שמואל בן סימה לעילוי נשמת פרל בת רבקה ע"ה

לעילוי נשמת

אלישבע שולביץ ע"ה בת יבלחט"א יעקב אליהו ושרה הורביץ

לעילוי נשמת

הבחור שמואל אלעזר ז"ל בן יבלחט"א נתן ואביבה הורביץ

לדברי ריש לקיש היאך קרבה

מנחת העומר הלא אינה ממשקה ישראל

כבר נתבאר, שלדעת ריש לקיש, מנחת העומר שנקמצה שלא לשמה, כשרה, כרוב הקרבנות שקרבו שלא לשמן, אבל מאחר שלא עלתה לחובתה, אינה מתירה את התבואה החדשה, ולכן שייריה אינם נאכלים, עד שתקרב מנחת עומר אחרת לשמה, ותתיר את התבואה החדשה.

ובספר יחזקאל נאמר בעניין הנסכים הראויים להקרבה, "מִמֶּשֶׁקָה יִשְׂרָאֵל", ללמד, שאין מקריבים למזבח אלא דבר הראוי לישראל.

וליישב את דעת ריש לקיש, נאמרו בגמרא שני ביאורים, היאך הוקטר למזבח, הקומץ של מנחת העומר שקרבה שלא לשמה, קודם שקרבה מנחה שניה לשמה, הלא בזמן שקרבה הראשונה עדיין לא הותרה התבואה החדשה לישראל, ואין להקטירה למזבח.

לדברי רב אדא בר אהבה – הטעם שלדעת ריש לקיש, הותר להקטיר את הקומץ של המנחה הראשונה, אף שעדיין לא הותרה אז תבואה חדשה, הוא, **כי** באותו יום היא עתידה להיות מותרת, וכל שעתיד להיות מותר באותו יום, כבר מעתה מותר הוא לגבוה, [= **אין מחוסר זמן לבו ביום**]. [ודברי רב אדא בר אהבה נדחו, מברייתא שהביא רב פפא, כפי שיתבאר בעזה"י להלן].

ולדברי רב פפא – הטעם שלדעת ריש לקיש, הותר להקטיר את הקומץ של המנחה הראשונה, הוא, **כי** לדעת ריש לקיש [ורבי יוחנן], **אף בזמן שבית המקדש קיים**, מעיקר הדין גם בלא מנחת העומר, **משעה שהאיר היום של ששה עשר בניסן, הותרה התבואה החדשה לישראל**, ואין בה איסור, שנאמר, "וְלֶחֶם וְקָלִי וְכַרְמֶל לֹא תֹאכְלוּ עַד עֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה עַד הַבִּיאָכֶם אֶת קֶרְבֹּן אֱלֹהֵיכֶם חֶקֶת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם בְּכֹל מִשְׁבְּתֵיכֶם", ורק למצווה, יש להמתין מלאכול עד שיקרב העומר, ומאחר שאין איסור בתבואה אף קודם שיקרב העומר כהלכתו, מותר להקטיר את הקומץ של המנחה הראשונה שנקמצה שלא לשמה.

דברים שיש בעופות ואין במנחות

א. קרבנות העוף באים בנדבת שותפים, [שנאמר "לְכָל נְדָרֵיהֶם וְלְכָל נְדָבוֹתָם אֲשֶׁר יִקְרִיבוּ" כפי שנתבאר בעזה"י בדף ק"ד]. אבל קרבנות המנחות אינן באות בנדבה אלא לאחד בלבד, [שנאמר בהן, "וְנִפְשׁ כִּי תִקְרִיב קֶרְבַּן מִנְחָה"].

ב. קרבנות העוף באים להכשיר מחוסרי כפרה [דלים] לטהרתם, [זב וזבה יולדת ומצורע כולם יש בהן קרבן עוף להכשירם בקדשים]. אבל קרבנות מנחות אינן באות להכשיר מחוסרי כפרה.

ג. קרבנות העוף נאמר בהם היתר שאינו בחולין, [שמליקת העוף בחולין אסורה באכילה, ובקדשים כשרה]. אבל קרבנות המנחות לא הותרו לגבוה, אלא בדברים שהם מותרים לחולין. [ומה שלדעת ריש לקיש, מנחת העומר מותרת לגבוה, אף כשקרבה שלא לשמה, ועדיין לא התירה את החדש. י"א משום שאין מחוסר זמן לבו ביום. וי"א משום שבאמת היא מותרת מזמן שהאיר היום].

דברים שיש במנחות ואין בעופות

א. המנחות טעונות כלי, [לקבל בו את הקומץ]. אבל העופות, מליקתם ביד, ואין מקבלים את דמם בכלי, אלא מזים מגופם ישירות למזבח.

ב. יש מנחות הטעונות תנופה, [כמו שנאמר במנחת סוטה, "וְהִנִּיף אֶת הַמִּנְחָה"]. אבל אין עופות הטעונים תנופה.

ג. המנחות טעונות הגשה לקרן מערבית דרומית של מזבח, [שנאמר, "וְהִבֵּאתְ אֶת הַמִּנְחָה אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה מֵאֲלָה לְה' וְהִקְרִיבָה אֶל הַפֶּתַח וְהִגִּישָׁה אֶל הַמִּזְבֵּחַ"]. והעופות אינם טעונים הגשה.

ד. יש מנחות הבאות לקרבן ציבור, [=מנחת העומר]. ואין עופות הבאים לקרבן ציבור.

שינוי הסדר בעשיית קרבנות המצורע

כך הוא [תחילת] **סדר העשיות של טהרת המצורע** – (א) **שחיטת האשם וקבלת דמו**. (ב) **חצי הדם נזרק למזבח**, וחצי הדם **על תנוך המטהר ובהונותיו**. (ג) **שבע מתנות מהשמן לפני ה'.** (ד) **נתינות השמן על תנוך המטהר ובהונותיו** וראשו. (ה) **עשיית החטאת**.

ואם שינה את הסדר, יחזור ויעשה שנית כסדר, ולכן:

< כשהקדים מתן שמן למתן דם – ימלא לוג שמן שנית, ויחזור ויתן שמן אחר מתן דם.

< וכשהקדים מתן בהונות למתן שבע – ימלא לוג שמן שנית, ויחזור ויתן מתן בהונות אחר מתן שבע.

- ואף שגם בזמן שהקדים מעשה לחבירו, המעשה

הראשון לא היה מחוסר זמן אלא בו ביום, שכן באותו יום אחר המעשה האחרון, כבר מגיע זמנו של המעשה הראשון, איו להוכיח מכאן, שמחוסר זמן בו ביום פסול בכל מקום, כי יתכן שרק לעניין מצורע, מחוסר זמן פסול אף בו ביום, כי נאמר בעניין מצורע, "זאת תהיה תורת המצורע", ללמד, שתהא ככתוב בפרשה, וכל שינוי פוסל בה, אבל שאר מקומות שלא נאמר כן, מחוסר זמן בו ביום אינו פסול.

< וכשהקדים את החטאת לאשם – יביא חטאת אחרת אחר האשם והראשונה פסולה לגמרי ולא רק כשנגמרה כל עשיית החטאת אלא אף כשנשחטה בלבד לא יהיה אחד ממרס בדמה שלא יקרוש ובינתים יקריבו את האשם ואחר כך יגמרו את הקרבת החטאת כי מאחר שנשחטה החטאת קודם זמנה היא פסולה.

- ומכאן הוכיח רב פפא, שמחוסר זמן בו ביום, פסול, ככל מחוסר זמן, כי אם לא כן, לא היה לנו לפסול את החטאת, מחמת שנשחטה קודם זמנה, אף על פי שנאמר בעניין המצורע, "זאת תהיה תורת המצורע", ללמד ששינוי הסדר פוסל בו, כי לא נאמר כן אלא לעניין העבודות שבו, אבל שחיטה אינה עבודה, ולולא שמחוסר זמן פסול אף בו ביום, לא היתה החטאת נפסלת מחמת שנשחטה קודם זמנה.

-

אין מביאים מנחת בכורים ומנחת בהמה [=מנחת נסכים] מתבואה חדשה קודם להקרבת עומר, ואם הביא, פסול.

אין מביאים מנחות מתבואה חדשה קודם להקרבת שתי הלחם, [משום שנאמר על שתי הלחם "קרבן ראשית", ללמד שיהיו ראשית לכל המנחות מהתבואה החדשה], **ואם הביא, כשר,** [מטעם שיתבאר בעזה"י בפרק ששי].

ולדברי רבי יצחק אמר ריש לקיש, אין המנחות פסולות קודם להקרבת העומר, אלא כשקרבו עד חמישה עשר בניסן [ועד בכלל], אבל ביום ששה עשר בניסן, גם קודם הקרבת העומר, אין המנחות פסולות, כי משהאיר היום של ששה עשר בניסן, הותרה התבואה החדשה, אף קודם הקרבת העומר, [אלא שמצווה מן המובחר להקריב את העומר תחילה].

מהדברים שאינם ראויים להקרבה

בתחילת פרשת ויקרא נאמרו ארבעה מיעוטים, ללמד על ארבעה דברים שאינם ראויים להקרבה, ואלו הם:

"ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר. דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם אדם פי יקריב מכס קרבן לה' מן התבואה – להוציא הרובע והנרבע.

מן התבואה – להוציא את הנעבד. [שעבדו אותו עבודה זרה].

ומן הצאן – להוציא את המוקצה. [שהקצו אותו לקרבן עבודה זרה].

תקריבו את קרבנותכם. אם עלה קרבנו

מן התבואה – להוציא את הטרפה.

זכר תמים יקריבנו אל פתח אהל מועד יקריב אותו לרצנו לפני ה'.

נדף ו' מבואר, שמלבד הכתוב הנ"ל, המלמד שהטריפה אינה ראויה להקרבה, יש שני כתובים נוספים המלמדים זאת:

ב. מה שנאמר ביחזקאל בעניין הנסכים הראויים להקרבה, "ממשקה ישראל", ללמד, שאין מקריבים למזבח אלא דבר הראוי לישראל.

ג. מה שנאמר בעניין מעשר בהמה "וכל מעשר בקר וצאן כל אשר יעבר תחת השבט העשירי יהיה קדש לה'", למעט טריפה שאינה עוברת, [ושאר קרבנות למדים ממעשר בגזרה שווה "תחת אמו", כמבואר במסכת בכורות].

והטעם שהוצרכו שלושת הכתובים הללו, כי אם היה כתוב רק, "ממשקה ישראל", היה מקום לומר, שלא נפסלה טריפה, אלא כשהיה פסולה משעת לידתה, ולא היתה לה שעת הכושר מעולם, כערלה וכלאי הכרם, שהם המוזכרים בעניין, [כמבואר במסכת פסחים, שמהכתוב הזה למדים שערלה וכלאי הכרם בטלים באחד ומאתים], והם דברים שפסולים מתחילת יצירתם, אבל בהמה שנטרפה אחר לידתה, תהא כשרה.

לכן נאמר גם "כל אשר יעבר תחת השבט", ללמד שאפילו נטרפה אחר לידתה, מאחר שבשעה שבאים להקדישה היא טריפה, אינה ראויה לכך.

ומכל מקום, מהכתוב הזה היה מקום לומר, שדווקא כשבשעת ההקדש היא טריפה, אינה ראויה, אבל אם בשעת ההקדש היתה כשרה, ורק אחר כך נטרפה, היא ראויה לקרבן.

לכן נאמר "מן התבואה", ללמד, שאפילו נטרפה הבהמה אחר שהוקדשה, אינה ראויה לקרבן.

מדוע היה צריך לכתוב מיעוט

לטריפה ולא נלמד דין זה בקל וחומר

לכאורה ניתן ללמוד בקל וחומר, שטריפה פסולה לקרבן. שכן איסור טריפה חמור מאיסור בעלת מום, שהרי להדיוט הטריפה אסורה, ובעלת מום מותרת.

ומעתה אם בעלת מום, שאיסורה קל, אסורה למזבח, [שנאמר "כל מום לא יהיה בו"], **כל שכן שהטריפה, שאיסורה חמור, אסורה למזבח.**

<< ומתחילה רצו לדחות קל וחומר זה, מהטעם, שאין להביא ראיה מחומרת האיסור להדיוט, שגם לגבוה הוא אסור, שכן מצינו דברים, שאסורים להדיוט, ובכל זאת מותרים לגבוה.

אלא שאי אפשר לדחות את הקל וחומר מחמת אותם דברים, כי בכל הדברים שמצינו שמותרים לגבוה למרות איסורם להדיוט, יש טעם בדבר מדוע מותרים לגבוה, ואינם כטריפה שאין טעם להתירה לגבוה.

ואלו הם הדברים, שמותרים לגבוה למרות איסורם להדיוט, והטעם שהם מותרים לגבוה למרות איסורם להדיוט, שלכן אין להביא מהם ראיה, שגם טריפה תהא מותרת לגבוה למרות איסורה להדיוט:

א. חלב ודם.

אסורים להדיוט, [משום איסור חלב ודם], ובכל זאת מותרים לגבוה.

- והטעם שמותרים לגבוה למרות איסורם להדיוט, כי באים הם מכלל היתר, שבאים מבהמה שהיא מותרת, ואינם כטריפה שכולה אסורה.

ב. מליקת עוף.

אסורה להדיוט, [משום איסור נבילה], ומותרת לגבוה.

- והטעם שמותרת לגבוה למרות איסורה להדיוט, משום שהדבר שבו היא מתקדשת לגבוה, אוסר אותה להדיוט, ואינה כטריפה, שאסורה להדיוט בלא שתקדש לגבוה.

ג. מנחת העומר.

אסורה להדיוט, [משום איסור חדש], ומותרת לגבוה.

- והטעם שמותרת לגבוה למרות איסורה להדיוט, משום שיש בה מצווה, להתיר את החדש, ואינה כטריפה, שאינה באה להתיר דבר.

- ואף בשביעית, שאינה צריכה להתיר את החדש, כי לא גדלה תבואה בשביעית, מכל מקום היא מתרת את הספיחין.

- ואף לדעת רבי עקיבא, שהספיחין אסורים בשביעית, [כלומר נוהגת בהם קדושת שביעית וחייבים בביעור קודם העומר], ואם כן אינה מתירה אותם, מכל מקום היא מתירה את החדש שבחולל.

- ואף לדעת האומרים שאין איסור חדש בחולל מכל מקום מנחת העומר מתירה איסור חדש ואף שעדיין יש חיוב ביעור על התבואה מכל מקום על ידי מנחת העומר הוסר ממנה איסור חדש [שאם עד עתה האוכל היה עובר בשני איסורים עתה הוא עובר באיסור אחד]. [וטעם זה נדחה בגמרא ואין בו כדי להעמיד את הקל וחומר הנ"ל כי אדרבה הוא הדין לעניין טריפה על ידי הקרבתו יותר איסור טריפה שבו].

- ולמסקנה, הטעם שהיא מותרת לגבוה, למרות איסורה להדיוט, כי מצוותה בכך, שיש להקריבה מתבואה חדשה, ואם לא תקרב ממנחה חדשה, אי אפשר לקיים מצוותה כלל, ואינה כטריפה, שהרי ניתן להקריב קרבנות אחרים שאינם טריפה.

ד. פיטום הקטורת.

אסורה להדיוט, [שנאמר, "וְהִקְטַרְתָּ אֶשֶׁר תַּעֲשֶׂה בְּמִתְכַנְתָּהּ לֹא תַעֲשֶׂוּ לָכֶם קֹדֶשׁ תִּהְיֶה לָךְ לְה'. אִישׁ אֶשֶׁר יַעֲשֶׂה כְמוֹהָ לְהָרִיחַ בָּהּ וְנִכְרַת מֵעַמּוּי"], ומותרת לגבוה.

- והטעם שהיא מותרת לגבוה למרות איסורה להדיוט כי מצוותה בכך, ואם לא תקרב לגבוה לא תקרב כלל, ואינה כטריפה, שהרי ניתן להקריב קרבנות אחרים שאינם טריפה.

ה. שבת.

אסורה להדיוט, [כל מלאכות שבת] ומותרת לגבוה [להקריב קרבנות היום [וכן למול]].

- והטעם לכך שהיא מותרת לגבוה למרות איסורה להדיוט כי כן היא המצווה שיקריבו את קרבנות שבת [וימולו] בו ביום, ואי אפשר לדחות את ההקרבה למחר, ואינם כטריפה, שהרי ניתן להקריב קרבנות אחרים שאינם טריפה.

ו. כלאים.

אסורים להדיוט, [שנאמר, "לֹא תִלְבַּשׁ שְׂעִטָּיִם צֶמֶר וּפְשָׁתִים יַחְדָּו"], ומותרים לגבוה, [שאבנטו של כהן גדול היה כלאים, [וכן בציצית היה כלאים]].

- והטעם שהם מותרים לגבוה למרות איסורם להדיוט כי כן היא המצווה לעשות אבנט כהן גדול [וציצית] כלאים, ואי אפשר לעשותם באופן אחר, כי לא נצטוו אלא כך, ואינם כטריפה, שהרי ניתן להקריב קרבנות אחרים שאינם טריפה.

© כל הזכויות שמורות י.א.ה.

bekitsur1@gmail.com

[לרכישת ספרי בקיצור באתר אמזון](#)

תרומות יתקבלו בברכה:

עבור הורביץ

בנק פאגי (52) סניף 183 חשבון 654248

ניתן לתרום גם בפייפל